

uenit. **Quē Soldan⁹** in successu: affectuosissime ⁊ audiebat ⁊ admirabat: sed qz vt supra diximus voluit eū dñs nō p carnis martyriū: sed p mētis incendiū in xpm crucifixū trāsformari: redijt ad italiā. **Et** qnqz fratrib⁹ q̄s diuina inspiratiōe cōmotos: ⁊ charitate feruētes nouit: ad infideles eū di licētā p̄stitit: q̄ cū christi fidē ⁊ d̄bo ⁊ exemplo predicarēt in **Barrochia** ciuitate regis granate martyrij coronas pmeruerūt. **Mirabilis** ergo q̄cūqz fratrib⁹ suis vir iste seraphic⁹ scripsit: vt ver⁹ m̄grī ⁊ dñi sui discipul⁹: omni diligētia pus ip̄e p̄ficere curauit. **Estēditqz** illū p̄fectū fratrem suū eē: q̄ ⁊ regulā nō solū ad p̄cepta: sed ad p̄silia ⁊ exhortatiōes: vt ⁊ ip̄e totalit̄ p̄fecit obfuarēt. **Nō** ergo ad martyriū se offerre fratres sui obligant: nec magis q̄ alij: si ad magna sue regle p̄silia ⁊ exhortatiōes: vt eoz pat̄ fuit: ip̄i p̄fecti eē nō curāt. **Nec** ex p̄fessioe euāgelij ad hoc obligari possūt: cū timidis fugiēdi facultatē tribuat euāgelij. **Nec** **Frācisc⁹** illos ad eundū astringit: verū id p̄fectiōi ascripsit: in q̄ nil sanguis ⁊ carnis eē affirmat: si q̄s ad infideles ob eoz lucz seu martyrij desiderij: diuina inspiratiōe accesserit. **Sed** si q̄ ex fratrib⁹ suis se in infideles repererint cū corp⁹ suū **Iesu xpo** uouerint: causa instāte ex **Abis Frācisci** debent se ⁊ inimicis audacter exponere: nec tūc aufugere licet: s̄ causā fortit̄ p̄se q̄ obligant. **Et** qz alijs q̄ncūqz aufugere data facultate p̄mittit in hoc illos magis obligari dicere possumus.

Quis mod⁹ habēd⁹ his q̄ ignorat linguā eoz infidelij: ad quos charitatis ⁊ martyrij ardo-
re accedere cupiūt. **La. xvij.**

Quoniam possibile ē p̄les ardore martyrij succēdi: q̄ ad infideles p̄ scriissima nois xpi p̄fessioe accedere omni ardore cupiāt anxiet̄qz ex barbāre lingue d̄fectu: cui⁹ nec minimū d̄bū alloq̄ nouerit. **Moduz** istis explicare ⁊ viā curabim⁹ q̄b⁹ ⁊ in illos hāc sc̄taz xpi nois p̄fessioz cōmode p̄ficet̄ potest. **Nā** licz aliq̄ ex xpianis forte mercato rib⁹ in illos linguā cognoscāt: nō tū cogitādūz est: q̄ illoz

quisq̄s fuerit nisi huic se sc̄tē p̄fessiōi addiderit: in p̄pres
affutur⁹ v̄niat: subito em̄ p̄miseret: ac p̄ posse pericu
lū euitaret. **N**ec oportuno in tpe aliū forte ex infidelibus
q̄ linguā tuā didicerit p̄mptum habere posses. **Q**uare et
hec tecū primū cogitať oportet: q̄ si possibile h̄ p̄pendas:
tua sc̄tā p̄uersatiōe int̄ illos p̄ tpe degas: ⁊ linguā vt plu
res fecerūt om̄i sollicitudīe addiscas: q̄b⁹ tūc p̄fessionē ⁊
p̄dicatiōnē tuā vt supradixim⁹ palā ⁊ forti animo expli
cabis. **S**ic monach⁹ q̄dā ex reglā sc̄tī **B**ñdicti: cui⁹ nomē
nō teneo: sed in ill⁹ p̄ribus palā vbiq̄s habet: vix duob⁹ an
nis elapsis in ciuitate q̄ nūc dicit̄ **T**huness: magnificētis
sime p̄egit: linguā em̄ deo auxiliante puo in tpe optime di
dicit: in l̄tis hinc inde xp̄m p̄dicauit: ⁊ capta oportūitate:
vt abilius suū posset cōsequi int̄ētū: illoꝝ vna die infide
liū habitu vestitur: tacitusq̄ locū vbi illi ad orationē cō
uenerant incognitus intrauit: pulpituq̄s cōueniēti tpe
ascēdens: xp̄m vt mirabilē p̄dicauit: sic ⁊ eoꝝ legē clarif
sime cōfutauit. **E**x q̄ cū martiriū crudeli tormēto depo
neret: ad illius exemplū cōpūctiōe cōmor⁹ alē ⁊ penitē
tia ductus: christū quē lōgo tpe negauerat: in mediū oīm
p̄siliēs publice p̄fessus est: ⁊ se corā om̄ib⁹ xp̄ianū p̄cla
mauit: ex q̄ simul cū illo felix martiriū coronaz p̄meruit.
Et mod⁹ hic si h̄ in tpe comode impleri possit (cū via sit ⁊
p̄gressus apostoloꝝ) int̄ om̄es q̄s recitaturi sum⁹ lauda
bilior p̄dicat̄. **E**t scripturaz sacraz doctis: q̄ verbuz dei
oportuno in tpe p̄dicēt marie p̄ueniēs reperitur. **U**nd⁹ q̄ se
epos ad infideliū loca cōsecrari: v̄l diaconos siue p̄es
byteros ill⁹ coadiutores ordinari p̄miserint: linguā h̄ mō
addiscere obligant̄: vt ill⁹ v̄bū dei annūciēt: ⁊ alia episco
palia ⁊ sacerdotalia tractent: que sine ideomatis noticia
exerceri nō possūt. **Q**uare nec alia it̄etiōe officia hec int̄
illos legitime acceptare potuisse vident̄. **I**deo antiq̄oꝝ
bus tpoꝝib⁹ neminē etiā int̄ christianos cōsueuerat **R**o
mana eccl̄ia episcopū ordiari: q̄ ei⁹ gētis linguā ignora
ret. **A**t si vir h̄ q̄ p̄fessionē hāc xp̄i nōis int̄ infideles p̄fice

re intēdit ⁊ eoz linguā p̄us scierit v̄l didicerit: laic⁹ s̄it sim-
pliciter ⁊ sacraz scripturaz penit⁹ ignar⁹. **Et** si nec xp̄i fidē
p̄dicādo explanare nouerit: poterit ad **Exemplū** scripsi-
mi martiris **Denne** p̄hūc aliū modū p̄cedere. **Et** cum
cōgregatos infideles v̄l p̄ oratiōe v̄l alia solennitate co-
gnouerit: in eoz se mediū inijceat: exclametq; voce ma-
gna se esse xp̄ianū: ⁊ q; nisi baptisma ⁊ fidē xp̄i susceperit
saluari nō possūt. **Nā** tpe diocletiani ⁊ **Maximiani** impe-
ratorz **Denne** **Egyptius** ⁊ xp̄ianus sub **Daciano** tribu-
no militabat: ⁊ ne cōuersatiōe paganoz p̄taminari se cō-
tingeret: relicta militia ad heremū secessit. **Et** cognoscēs
q; in **Syria** metropoli frigie p̄fatorz impatorz natalicia ce-
lebrent: descēdēs ex heremo ad urbē deuēit vbi h̄ age-
bant. **Et** vidēs multitudinē in theatro dixit: **Ecce** tps glo-
rificādi nomē tuū dñe. **Et** ingressus theatz vbi pyrribus
p̄ses sedebat: ⁊ om̄is p̄plus aderat: exclamauit voce ma-
gna dicēs: **Dñe** de⁹ me⁹ respice in me: qm̄ inuētus sum a
nō querētib⁹ me: palā apparui p̄p̄i nomen tuū in medio
inimicorū tuorū. **Hec** eo vociferāte factū est silentiū: ⁊ cō-
surgētēs om̄es intuebant in eū: admirātes fiduciā eius:
q; interrogat⁹ a p̄sīde q̄s eēt: r̄ndit: **Ego** sū fr̄ dñi mei **Je-
su** xp̄i factoris celi ⁊ t̄re: q; etiā p̄stituit om̄ia q; in eis sūt.
Et cū ad sacrificia deoz cōuerti nō potuisset: capite trū-
catus fuit. **Tu** ergo qm̄ ad tale op⁹ a sp̄s̄ctō p̄citaberis:
capta illoz oportunitate forti aīo v̄l hec eadē v̄ba q; san-
ctissim⁹ hic martyr p̄dixit: v̄l q; nos supra descripsimus in
eoz mediū p̄clamabis. **Et** hic p̄cedēdi mod⁹ ab aliq;bus
plurimū approbat: sic vt de eo tractatulū vnū eē audire-
rim⁹ in monasterio minoz mōtis syon in hierlm. **Est** etiā
⁊ ali⁹ laudabil⁹ modus: quē sapiētes plurimi antiquitus
diligētissime obfauauerūt. **Et** p̄ticulares cōponebant li-
bros in quib⁹ gentiū errorē ⁊ xp̄i vex cultū ostēdebant.
Inuehebātq; aliq; p̄ira p̄ncipū ignorātiā: q; diuissimas
turpissimasq; religiones in mūdo paterent: ⁊ solam verā
q; christi religionem tam crudeliter insequi nō cessarent.

Denne.

Quadrat^o.

Aristides.

Iustinus.

Meletus.

Apolinaris.

Bardefanes

Appolloni^o.

Et quo aliquando et pacem christianis et martyrii coro-
nas alij et alij promerebantur. Sic **Quadrat^o** Athenarū
episcopus **Adriano Eleusina** sacramenti librū egre-
giū de nostra religione porrexit. **Aristides** similiter **Athe-**
nienſis philoſophus eloquentiſſimus eidem **Adriano**
apologeticum pro chriſtianiſ tradidit. **Iuſtinus** etiam
philoſophus et martyr nobiliſſimus: librū contra gentes
tradidit **Antonino pio** et filiis eius et ſenatu: ex quo illuz
in chriſtianos beniuolum reddidit. **Lui** ſucceſſit. **A. An-**
toninus verus et **L. Aurelius Comodus**. Quibus cōtra
chriſtianos ſeuientibus porrexit et idem **Iuſtinus** libruz
alium et fortiſſimum contra gentes. Et quia hi principes
doctiſſimi fuerunt: maxime **Antoninus** grecis litteris cla-
rus. **Luius** duo decim pulcherrimas orationes eloquen-
tiſſime greco ſermone εἰς εὐ τοῦ deſcriptas: et longo
tempore perditas in lucem ego redege: plures doctiſſimi
chriſtiani qui eo tempore claruerunt: libros pro fide no-
ſtra et contra religionem deoꝝ illis porreperunt: vt **Me-**
litus Sardenſis episcopus volumen vnum. **Apolinaris**
etiam **Hieropolitanus** episcopus librum alium. **Barde-**
fanes aſſyrius ſimiliter librum clariffimum et fortiſſimum
A. Antonino de fato tradidit. **Appolloni^o** etiam **Roma-**
mane vrbiſ **Senatoꝝ** imperatoꝝ pro fide noſtra inſigne
volumen compoſuit: quod in ſenatu legit: et pro chriſto
capite truncatus eſt. Et die quodam peragrans ego vr-
becem hanc diuerſis in locis et monaſterijs diſquireſ ſi quē
ex antiquoꝝ grecozoꝝ libris reperire poſſem: caſu ta-
bernā quandam intuitus: offenſuſq; fractozoꝝ libozoꝝ
cumulo illic in angulo protectoꝝ: deſiderio excitus ad
illos accedo: perpendiq; q; ſalitos piſces quos taberna-
rius ille vendebat papiris huiuſmodi inuolueret: nec mi-
nus illos diſpicio qui ſunt. Inter quos inſigne volumen
repi **Athenagori Athenieſis** phi xpiani. ἀπεθεῖα ἀπεῖ
τῶν χριςτιανῶν quē dirigit. **A. Antonino** no et **L.**

Aurelio como do. **I**ncrepās illos q̄ sub eoz impio diuer
 sissimaz turpissimazq; religionū viros paterēf. **R**eligio
 nesq; om̄es h̄m̄oi z earū loca destincte enarrans: z solos
 christianos veri dei cultozes tot penis z tormētis psequi
 nō cessarēt: q̄b̄ gaudēs ego paruo pretio soluto mecū tu
 li. **I**lludq; vlteri⁹ legēs ppēdi: q̄ mortē ip̄e p christo nō ti
 mēs tanq; oīm xp̄ianoꝝ esset legat⁹: libꝝ impatorib⁹ offe
 rebat. **E**t sic libꝝ illū z opa **I**ustini martyris z orationes
A. Antonini concessi cla. viro magistro **J**ohanni de Ra
 gusio. **S**ed quia hozꝝ tēpoz infideles om̄es pene indocti
 sūt: nec alteri discipline q̄ eozū legi z medicine intēdere
 nūc pmittūt: om̄esq; desueta nob z barbara lingua vtā
 tur: necesse videt q̄ pua cedula z breuissima cū illis agat:
 tum pp̄ traducēdi difficultatē: tum etiā ne pp̄ter legēdi
 tediū (vt ignorātib⁹ euenit) plusculā scripturā abijciant.
Quare si nec episcopus ad eozū loca specialit̄: nec p̄s byē
 v̄l diaconus ordinatus fueris: z addiscere linguā difficil
 limū tibi cognoueris ac pene ip̄ossibile: cōmode ad illoꝝ
 exēplū q̄s supra nominauim⁹: cōmode pcedere poteris.
Ut scilicet carte hāc tuā sanctā fidei p̄fessionē inscribas
 ad illosq; publico in loco coadunatos accedas. **E**t tūc im
 p̄territus cedula hāc: v̄l gētis illi⁹ p̄ncipi: v̄l vni ex eozū
 sacerdotib⁹ porrige: q̄ illā suscipiētes z rei nouitate com
 moti: int̄pretē ip̄i diligētissime cōperiēt. **U**t si tibi possibi
 le det illā eozꝝ lingua d̄scribi facias. **E**t tūc ne alterius rei
 suspicio oziri possit q̄ citi⁹ poterūt publice legēt: z q̄ vo
 luerint inde copias habere z q̄ scripseris p̄sare poterūt.
Et sic quattuoz illi fidelissimi beati **F**rācis̄ci fratres d̄ q̄
 bus supra mētione fecim⁹ hierosolymis iam fere xl. suet
 anni elapsi fecerunt. **Q**uos cū infideles illi cedula legis
 sent: pugnis plurimū attritos custodie māciparūt: z post
 tres dies in plebis cōspectū reductos: p̄ int̄pretē: si ad eo
 rū p̄fidia cōuerti vellēt diligētē z omni instātia tēptaue
 rūt. **A**d isti abhorrētes: xp̄m p̄ illū int̄pretem vt poterāt
 annūciarūt: predixerūtq; illis dānationez certā: si christi

Johānes de
 ragusio.

baptisma nō susciperēt: et in sua pseuerarēt p̄fidia: q̄s euz
imobiles cognouissēt gladio interfecerūt. **Ulex** qz hāc ce-
dulā breuissime nudaq; solū x̄itate sanctissimi illi viri ex
causa descriperūt (vt ei⁹ ostēdit copia: quā etiā in p̄uen-
tu mōtis syon in hierl̄m haberi audiuim⁹) scribem⁹ et nos
aliā modo n̄ro: et quicq; ali⁹ vt meli⁹ nouerit alteram sibi
formare et describere poterit. **Sed** p̄ditiones hominū qui
x̄pi nomē sic p̄fiteri itēdūt p̄siderādas p̄us putam⁹. **Aut**
ei sclares sūt: et sacraz l̄faz ignari. **Aut** et si sclares tñ edo-
cti aut clerici: et tūc v̄l religiosi v̄l sclares: et sacre scriptu-
re docti v̄l indocti. **Aut** ex his diuisimode vt possūt siml̄
pmixti: et tūc v̄l corā gētis illi⁹ p̄ncipe: vt **Frānciscus** corā
soldano potissimū accedere curauit. **Uel** corā p̄lo et illi⁹
sacerdotibus: vt monachus ille et alij quattuor fratres fe-
cest. **Aut** corā p̄ncipe et p̄lo simul: qd̄ si fieri posset meli⁹
esse putam⁹. **Quare** et sup̄mā h̄ est eoz q̄ diaconi sūt vel
p̄sbyteri siue sclares seu religiosi et scripturaz sacraz edo-
cti formā describemus: nō q̄ illi meli⁹ cōphendere nesci-
ant: sed vt x̄bis paucis inde mutatis: et laicis et q̄buscūq;
alijs scripturaz indoctis: modū quē possum⁹ explicem⁹.
Poterim⁹ q̄ sic cedulā hāc d̄scribere: **Ego. Uel:** Hos t̄les
viri a iādiu. **Uel** dic simpl̄r: **Deo** dicati: vt in illi⁹ lege me-
ditemur die ac nocte dilectiōe cōmoti: sani mēte a remo-
tis p̄tib⁹. **Uel** absolute dic: **Ad** tuā vsq; d̄uenim⁹ p̄fetiā:
ānūciātes tibi gētis tue salutē: quā si nos patient̄ audie-
ris: affecutur te certissime deo iuuāte speramus. **Nam** in
lege **Moysi/ Dauid** et alioz p̄phetaz dictis/ x̄piq; euāge-
lio diu x̄fati p̄fectionē legis in charitate h̄ est dei amore
et p̄ximi p̄sistere nouimus: vt deū ip̄m et illius honorē to-
to corde et plusq; nosmetip̄os diligam⁹. **Et** p̄ximi n̄ri: h̄ ē
cuiuslibet alteri⁹ hominis salutē vti n̄fam queram⁹. **Qui-**
bus edocti: vt **Ihu** x̄pi discip̄li: salutē vestrā plusq; cor-
pus n̄m amam⁹. **Nec** putamus vos aut alios q̄ scūq; ra-
tiōis capaces: vera et demōstrātes ratiōes abijcer. **Quis**
enī negare poterit sc̄tissimū nomē **Iesu** x̄pi: in om̄es gen-

tes predicationibus et miraculis: et non videri aliquid sed patientia
et humilitate deportatum fuisse: Quis illius doctrine contra-
dicere posset: nisi qui illam videre negligit: Quis illum qui
summa veritas est mendacem dicere audebit: Qua ratione: aut
quae auctoritate quis aliter euangelium verum perditum enarrabit: cum
et apud omnes nationes etiam hoc tempore: idem quod semper fuisse le-
gimus: et in nullo deficiens reperiat: **C**lericus est Christus: et verus
est euangelium eius: et tamen se filium dei et dixit: et signis sua vir-
tute factis que nullus unquam alius facere potuit: manifestissi-
me comprobavit. **C**lericos fuerunt discipuli eius: qui veritatem
quae Christus est ubique predicabatur: et nihil nisi mendacium damna-
bant: et in eius nomine stupida fecerunt miracula. **E**t tamen imperatores fuis-
se deum et verum hominem omnibus generibus predicaverunt. **I**tem
verbum dei carne ex **M**aria virgine assumptum docuerunt:
quod dei verbum ab ipsius dei essentia substantialiter differ-
re non potest: sed idem ipse deus est: qui forma est simplicissima
et purissima: et spiritus illoque unicus: qui substantialiter unum
cum illis existit. **U**nicum ergo dicimus deum et non tres ut no-
bis imponitur. **Q**uem unicum in substantia et trinum in per-
sonis/non solum christiani/sed naturales et maxime philo-
sophi ante **I**esu christi adventum nobis presignaverunt. **A**dden-
tes et ipsum ternarium numerum omnium formarum principium
esse atque finem. **Q**uid nonne et philosophi hoc predixerunt
nec solum qui ex iudeis et lege dei fuerunt: sed et **S**ibille
etiam in scripturis suis hoc nobis testimonium reliquerunt:
Quare et si trinitatem cognoscere vultis: que supremus est
christiane fidei gradus: precedetia cum humilitate et amore
gustate: et in trinitatis cognitionem facillime vos ipsi dedu-
cemini: scientes quod veritas legitime querenti abscondi non
potest. **C**hristi ergo legite euangelium charissimi: et ubi cor
vestrum quiescere poterit reperietis. **S**cimus et nos quid
in **A**lchoran vestro scriptum est: quia illum fideliter tradu-
ctum habemus et legimus. **C**elitis et vos que in euan-
gelio nostro scripta sunt cognoscere: et videbitis christi
doctrinam non nisi divinam esse. **C**ognoscetisque etiam

predixisse se filiū dī: cōplemētū omniū tēporū aduenisse.
Et post eū nō nisi pseudo pphetas venturos esse: q̄ mun
dū diuersis seductiōib⁹ in dānationē pducēt. **H**ec ex xp̄i
euāgelio cognoscim⁹: hec vera scim⁹: nec si christiani sum⁹
dubitare possumus. **C**reditis romanos toti⁹ orbis dños:
z alios maximos p̄hos deceptos fuisse: q̄ fidē fm̄ euāge
liū qd̄ habem⁹ suscipiētes: p̄ tāta veritate defēsāda mor
ti se exponere nō dubitabāt. **C**reditis z sct̄issimos viros
atq̄ doct̄issimos vt christū in hac vita mēte cōplecti pos
sint in vanū castissimā z tēperatissimā vitā ducere: vt nō
solū euāgelij p̄cepta: s̄ altissima cōsilia p̄sequāt. **Q**uis
vnq̄ p̄horū morib⁹ hui⁹ legis p̄radicere potuit? **Q**uis vn
q̄ tam fer⁹ fuit q̄ si patient̄ illā audiuerit nō acceperit?
Hec cogitare velitis amātissimi: hec prius mēte reuolue
re q̄ in furore vt viri irrationales p̄tra nos insurgere: qui
vram salutē vobis nullo penitus odio sed omni amore z
charitate denūciam⁹. **H**oc diligēt̄ inspiciate: q̄ nisi q̄s ba
ptizatus fuerit in nomine patris z filij z sp̄s sancti: z fidē
sanctā tenuerit: saluari nullaten⁹ p̄ōt. **Q**uā fidē absq̄ euā
gelij p̄ceptis paucis in v̄bis cōprehēderūt apl̄i sic: **C**re
do in deū patrē om̄ipotētē. **C**reatorē celi z t̄re. **E**t in Je
sum christū filiū ei⁹ vn̄icū dñm̄ nr̄m. **Q**ui cōcept⁹ est de
sp̄sctō. **N**atus ex maria virgine. **P**assus sub p̄tio pila
to. **C**rucifixus. **M**ortu⁹. **E**t sepult⁹. **D**escēdit ad inferos.
Tertia die resurrexit a mortuis. **A**scēdit ad celos. **S**edet
ad dexterā dei patris om̄ipotētis. **I**nde v̄turus est iu
dicare viuos z mortuos. **C**redo ī sp̄m̄sctm̄. **S**āctā eccliam
catholicā. **S**āctorū cōmunionē. **R**emissionē pctōrū. **C**ar
nis resurrectionē. **V**itā eternā. **H**ec vt vidistis breuissi
sime ab apl̄is Jesu christi fides cōprehēsa fuit. **H**āc vob̄
nosip̄sos explanaturos offerim⁹. **A**c etiā ex euāgelio q̄
christus p̄cepit: z q̄ tāq̄ altiora cōsuluit: dūmō patient̄
nos audire velitis declarare. **Q**d̄ si nolueritis: excusam⁹
nos corā deo z angel̄ z sct̄is suis: z celū terrāq̄ conuoca
mus in testes: ac om̄es alias creaturas: q̄ salutē vram p̄

posse nro quesiuim⁹: offerētes nos picul: z ponētes aīas
nras p vīa salute z honore Jesu xpī: qui viuit z regnat
p īfīnita scēla scēloz. **Si** dō hi qui hīmoi se agoni ingere cu
piūt scēlares z laici ac sacraz scripturaruz ignari fuerit: in
hūc modū suā p̄fessiōis fidei cedulā describere poterūt:
Ego. Ul: Nos tales a puericia xpīani: z in Jesu xpī fide
vsq; ad hec tpa enutriti. **Flouimus** ex lege q̄ deū z ipsius
honore sup omīa amare tenemur. **Et** secūdario proximi
nri: hoc est cuiuslibet alteri⁹ hominis salutē vt nram ppri
am querere. **Cōpatiētes** ergo vob aduenim⁹: vt p parui
tate nra iuxta posse vos depcemur: q̄ xpī vez euangeliū
ac illi⁹ doctrinā querere velitis: in q̄ cor vrm quiescet et
salutē suscipietis: z vt baptizemini in nomīe p̄ris z filij et
spūscti vnius veri dei fm substantiā vnicā z indiuisibi
lem: z q̄ velitis a doctis christianis edoceri de fide Jesu
xpī: sine q̄ (vt ipse p̄dixit) nemo saluari pōt. **Et** cognosce
tis tunc ex euāgelio Jesum xp̄m fuisse verū deū et verū
hominē z pro nra redemptiōe vere mortuū: et sepultū: et
tertia die resurrexisse: z ascēdusse in celos: z inde venturū
iudicare viuos z mortuos. **Cognosce**tisq; etiā ipsum xp̄m
p̄dixisse nobis: q̄ post ipsum solū pseudo p̄phete ventu
ri sunt: qui mundū in dānationē cōducēt: a quib⁹ vix ele
cti se defendere poterūt. **Fugite** ergo dānationē charissi
mi: z salutē sequimini. **Nec** furore cōtra nos moueamini:
qui sine aliquo penit⁹ odio/ z omī amore vt discipuli xpī
ad annūciādā veritatē venim⁹. **Et** velitis hec que prius
dixim⁹ cōsiderare: et si in aliquo dubitetis ab his qui bñ
scierint edoceri: qz veritatē luce clariozem adinuenietis.
Qd si nolueritis excusam⁹ nos corā deo: et reliqua vt su
pra descripsim⁹. **Ex** quibus duab⁹ formis mutatis verbis
vt quisq; melius nouerit poterūt cuiusq; cōditiōis hoīes
cōmodā sibi fideiq; sue z gradui p̄fessionē formare. **Cum**
ergo hanc cedulā tue confessionis ad illos porrexeris: et
p̄legisse ac iuxta volūtātē secū disputasse z cogitasse nō
ueris: subito quid secuturū sit perpendes. **Sta** ergo forti
b

animo et imperterrito: nec amore christi vllus te timor cō
prehendat. Nam si admonitioni tue cōsentient: humani
te tractare curabūt: querētq; vlteri⁹ in fide edoceri: et vt
viā illius clariozē exhibeas precabunt. Et tunc si insuffi
cientē ad hoc te cognoueris: temp⁹ illis statue quo chri
stiane religionis magistrū q̄ expediti⁹ potes per te vel p
alium cōuoces. Hec dīsimile videt quin inter tot religio
sos chistianos illū q̄ cito reperia. Et si scripturis suffici
enter disciplinatū te noueris: omni diligentia et charita
te illis christi fidē expone. Donūq; tibi grande a deo con
cessum cognosce: nec pri⁹ ab illis recede q̄ in christi fide
firmos cognoueris ⁊ nūtiōs ad romanū pōtificē miseris:
vel aliū patriarchā sub cuius patriarchio fueris: q; genti
huic episcopū ordinet: qui eos et in fide nutrire: et subse
quentibus temporibus manutenere possit. Et tūc cū ipse
venerit episcopus: tu charitatē tuā inter alios vt ductus
fueris a spiritu sancto legitime ac oportune exequi pote
ris. Et si te gēs illa pōtificē omīno voluerit: hocq; p spm̄
deo placere cognoueris: quāq; et vxorē casu habeas vel
filios: ne recusare velis: tūc em̄ sanctissimū opus deside
rabis si te a papa romano vel alio patriarcha ep̄m cōse
crari inter illos curaueris: legitimo etenim matrimonio
Gregorius nazanzen⁹: ex patre scz ep̄o nazanzeno genera
tus ⁊ educat⁹ fuit. Hec spiritui sc̄to tradideret papa: sed
singularē pro tanta ḡfa benedictionē cōcederet: maxime
cū huiusmodi plures in primitiua ecclesia ab apl̄is cōsti
tuta ⁊ lōgis r̄pib⁹ post sanctissimi fuerint ep̄i. Clerū si tue
admonitiōi et fidei cōfessionī nullaten⁹ cōsentiāt: sed ira
indignati: te vt maledicū eozūq; legis blasphemū capiāt
et verberēt: vires tunc om̄es tui animi tecū recollige: et
xp̄i passionem mēte reuolue: pensa q̄ta creator ille celi ⁊
terre pro te redimēdo sustulerit: quanta si illuz charitate
sequaris p̄mio repromittat. Quare ad illi⁹ exēplū si ma
lediceris nō maledicas: si vbera aut tormēta patieris nō
cōmiseris. Recorderis q; ille quasi agnus corā tondente

se obmutuit: nec os suū aperuit. **A**gas omnipotenti deo
 gr̄as q̄ te tali agoni imiserit: q̄ illū facile p̄sequis. **U**nde
 cū Alexandrū paciētissime in tormentis agentē aspiceret
 p̄ses: et interrogasset cur nullā vocē emitteret: respōdit:
 q̄ tēpore orationis christian⁹ hō cū deo et nō cū alio lo-
 quit̄. **U**lidebat̄ similiter **M**arco et **M**arcelliano ob xp̄i de-
 sideriū: q̄ cū tormentis cruciarent̄ nūq̄ tam bene epulati
 fuerint: scientes q̄ q̄ odit animā suā p̄pter ch̄istū in vitā
 eternā inueniet eā. **S**ed vt manifestū diaboli op⁹ cogno-
 scas: illudq̄ ideo effugias aduerte: q̄ q̄ antiquis tēporib⁹
 p̄tra martyres bella inducebat isto in tēpore eodē mō et
 eisdē x̄bis cōtra nos insurgit. **N**am cōsueuerūt infideles
 isti postq̄ huiusmodi homines p̄fitentes **J**esu ch̄risti no-
 men in custodias per aliquos dies habuerint: anteq̄ sen-
 tentiā mortis ferant: omni cum diligentia et sollicitudine
 temptare: si ad eoz p̄diā illos cōuētere possint. **E**t si ho-
 minē sensatū perpēdūt: nō solū tormentis et penis mortē
 minant̄: s̄ honores p̄mittūt diuersos et munera: vt quos
 penis terrere diffidūt: illecebris et tēporaliū p̄missione p̄-
 posse seducāt. **S**ed q̄s nō perpēdet eadē antiquū hostez
 alijs tēporib⁹ et eadē via exercuisse? **O**fferebat itaq̄ **T**raia-
 nus **I**gnatio summū inter om̄es idolorū sacerdotes pōti-
 ficatū: si ad deoz culturā cōuerti vellet. **O**btulerūt et plu-
 res impatores et p̄sides mltis martyrib⁹ pōtificat⁹ honozē
 et munera alia: si xp̄m relinquēdo sua p̄cepta sequerent̄.
Que illi vt lutū et feces xp̄i amore spreuerūt. **N**am vt sa-
 piēs **S**alomon in spū p̄uidit: aque mltē nō poterūt illoz
 extingūere charitatē: nec flumina obruere illā. **Q**uare et
 tu caut⁹ ab eisdē teipm̄ immunē atq̄ securū redde. **E**t vt
 vnico exēplo firmari etiā possis narrare nō pigebit q̄liter
 tpe **D**iocletiani et **M**aximiniani impatoz cōphēsus inter
 alios xp̄ianos fuit magne prudētie vir br̄us **T**heodoruz
 in ciuitate cyronēsī priū orientaliū: et sb̄ p̄posito **B**rinchā
 duct⁹ ad p̄sidē **P**ubliū in regiōe que appellat̄ **M**armori-
 tanoz. **L**ui p̄ses exq̄sita minabat tormenta si principum
 b ij

Alexander
martyr.

Marcus.
Marcellian⁹

Ignatius.

Salomon.

Theodoruz

mandata cōtēneret. **E**t si obtemperaret: dijsq; sacrificare
vellet: p̄ter honores et munera que interim illi se daturū
p̄mittere iurabat: q̄ p̄ncipib; scriberet: fidebatq; certis
sime impetrare q̄ omniū deoz sumū ille p̄tificarū obti-
neret. **Q**uō demōe excogitatū p̄nosces **T**heodor; vidēs q;
illi; manifestū bellū: signaclo crucis in frōte se muniuit: et
cū duris v̄bis p̄sidiē p̄us increpasset: q̄ cum infidel esset
fidē e pectore suo auferē conaret: dixit deinde: **P**ōtifica-
tū et honores q̄s mihi p̄mittis: tibi et p̄ncipib; tuis futuri-
bus tribue: mihi sufficit hoc solū q̄ christian; sū: nō pote-
rit impediri p̄positio mea: vt me seperes a deo meo. **E**t
si maiora hoz q̄ dicis mihi intuleris tormēta: nec nō et om-
nia mēbra corpis mei a me excideris: nō poterit p̄uale-
re adūsū me insania tua. **Q**uare et vt alioz: sic hui; s̄ctis-
simi martyris sequamur exēpla: munera et caducos hozū
infidelū honores: voluptatesq; omnes carnales forni re-
spuam; nec tormētoz acerbitate treamur. **N**ō ei t̄lia pote-
rūt isti excogitaf tormēta quin et similia v̄l maiora p̄orb;
tēporib; antiqui martyres sustulerint. **Q**uis em̄ **J**acobi
incaisi asperrimā mortē p̄siderare velit: et nō parua sibi q̄-
cūq; alia videant tormēta? **Q**uis illi; paciētā leger: et nō
ad t̄lia amore **J**esu christi sufferēda excitabit? **N**am lata
crudelissima sentētia vt mēbratim incidere: et carnifices
pollicē man; dextere illi p̄mum absciderint: clamauit ille
ad dñm dicēs: **J**esu nazarene liberatoz suscipe ramuz ar-
boris misericordie tue. **A** cultore itaq; vinee sarmētū absci-
dit: vt plus germinet vitis et vberi; corone. **E**t suadēti-
bus carnificib; q̄ a miserabilibus his penis: q̄s in corpe
suo secuturas p̄uidebat dū posset se erueret: velletq; sibi
pcere et p̄ncipi assētre: maxie cū ex eo vulnē faciliē sani-
tatē recipe posset. **R**ūdit **J**acob;: **S**i vitis putat vicissitu-
dine t̄pis vt vberi; germiet: q̄tomagis fidēl; hō: vt habū
dāri gratia in christo pullulet q̄ vera vitis est se putari p̄-
mittere debet? **E**t tūc accedēs carnifex: scōm ab illi; ma-
nu digitū scidit. **E**t **J**acobus ad dñm ait: **S**uscipe hos du

Jacobus in-
tercilius.

ds pie Iesu ramos q̄s plātauit dextera tua. **Et** tertiū cū
absciderit: inquit **Jacob**: De triplici iā tēpratiōe libera-
tus bñdicā tibi pat̄r et fili et sp̄s̄sctē et psalmū dicā nomini
tuo x̄pe. **Abscisus** est quart⁹ digit⁹: et orat ad dñm **Jaco-**
bus. **Protector** dicēs filioꝝ isrl̄: q̄ in quarta bñditiōe p̄-
nūciat⁹ es: suscipe a suo tuo p̄fessionē q̄rti digiti tanq̄s in
Juda bñdicti. **Abscidit** et q̄nt⁹ digit⁹ et exultat **Jacobus**
dicēs: **Cōpletū** est gaudiū meū dñe. **Ad** quē tūc carnifī-
ces: **Parce** iā aīe tue ne sic misabilis peas **Jacobe**: plu-
res etem sūt q̄ vnica manu deserti honorib⁹ plib⁹ et diuisi-
tū habūdāt. **Quib⁹ Jacob**: **Nō** dētes scitis pastores cū
dexterū receperint vell⁹: sinistrū minime derelinquūt. **Si**
ergo nō dedignat⁹ pec⁹ qd̄ totū illi auferat vell⁹: q̄toma-
gis ego cū rational̄ hō sim dedignari nō habeo totū di-
scidi p̄ x̄po. **Tūc** accedētes ad sinistrā illi⁹ manū scelesti
carnifices digitū minimū incidēst. **Et dixit Jacob**: **Tu**
dñe cū magn⁹ esses: minim⁹ et paruul⁹ p̄ nob̄ fieri volu-
isti. **Ideo** hoc qd̄ man⁹ mee minimū erat tibi offero: et cor-
pus totū et animā quā creasti: et tuo sc̄tissimo sāguie redē-
misti: toto meo affectu restituo. **Quare** et iā vij. illi absci-
dit⁹ digitus: et ait: **Cōuenient** ergo dñe in isto die septies
laudē tibi dicere possū. **Abscidit** octau⁹: et ait: **Gratias** ti-
bi ago dñe q̄ p̄ hūc numerū recordat⁹ fui quō octauo die
tu puer paru⁹ circūcisus fuisti: fac ergo vt circūcisus ego
corde: faciē tuā cōspiciā dñe. **Incidit** subsequēter et non⁹
digitus illi: et ait: **Cōuenient** ergo dñe: q̄ hora nona in cruce
spiritū tradidisti. **Incidit** et x. **Et tūc Jacob**: **Decē** nob̄
indixisti legis p̄cepta dñe: quoz et si desertor fui: a pecca-
to mūda me: vt purus ego et mūdus te fm̄ cor meū frui li-
bere possim. **Que** inspiciētes astātes: et carnali cōpassiōe
cōmori: hortabant⁹ q̄ potius viuere vellent q̄ sic miserabi-
lit̄ deperire. **Quib⁹ Jacob**: **Abst** a me hec nephanda si-
mulatio. **Nemo** ei mittēs manū ad aratz et aspiciēs retro
apertus est in regno dei. **Tūc** magis idignati carnifices sen-
tētiā p̄sequētes pollicē pedis dexteri absciderūt. **Et** **J**

cob^o. **C**ōuenient dñe. **P**es em̄ tu^o pforat^o fuit ⁊ sanguis
exiuit. **A**bscidit sc̄bus digito^o pedis: ⁊ ait: **M**agna mihi di
es hec pre oib^o dieb^o: hodie q̄ppe ad deū fortē p̄susibo.
Absciderūt ⁊ tertiu^o: quē cū ante ip̄m p̄icerēt: subridēs
Jacob^o. **E**lade iquit tertie digite ad socios tuos: ⁊ quē
ad modū granū frumētī fidelit̄ in terrā p̄iectū multū fru
ctū affert: sic ⁊ tu in nouissimo die cū socijs tuis req̄sces.
Abscidit ⁊ quart^o ⁊ inde quintus: ⁊ ait: **Q**uare tristis es
anima mea: ⁊ quare cōturbas me: spera in deo: qm̄ adhuc
p̄itebor illi salutare vult^o mei ⁊ de^o me^o. **E**t tūc accedē
tes carnifices ad sinistrū pedē incipiētes a minimo digito
p̄ ordinē om̄es absciderūt. **E**t sp̄ ille iocūdior deo grati
as egit. **A**bsciderūt ⁊ illi subsequēter dextez pedē: et di
xit **J**acobus: **N**ūc offerā mun^o celesti regi: p̄ cui^o amore
hec patior. **I**nde sinistrū: ⁊ inde manū dexterā: ⁊ inde si
nistrā. **E**t vlteri^o p̄cedētes abscidit illi brachiū dextez:
et ait: **L**auda aīa mea dñm: laudabo deū meum in vita
mea: ⁊ psallā bo meo q̄ diu fuerō. **I**nde sinistrū: ⁊ ait: **L**it
cū dederūt me dolores mortis: et in noīe dñi vindicabor
in eis. **E**t inde accedētes crus dextez vsq̄ ad femur suc
ciderūt: et ait: **C**arne noua me dñs induet: quaz vulnera
maculare neq̄būt. **E**t iā defatigati carnifices: q̄ a p̄ma ho
ra vsq̄ ad nonā in ei^o abscisiōe durauerāt: paz̄ q̄uerunt:
Et inde itez eodē mō sinistrū crus abscidit. **T**ūc sic trū
catus **B**eat^o **J**acob^o exclamauit ⁊ dixit: **D**ñator dñe ex
audi me semiuuū: qm̄ uiuoz ⁊ mortuoz es dñs. **D**igito^o
iā nō habeo vt ip̄os ad te porrigā: nec manus vt illas ad
te extēdam: pedes mei trūcati: ⁊ genua demolita: nec illa
iā tibi flectere valeo: ⁊ velut dom^o in breui casura abla
tis colūnis reperior. **E**xaudi ḡ me dñe **I**hu xpc: et educ
de carcere isto aīam meā. **Q**d cū dixisset vn^o de carnifici
bus sibi caput amputauit. **E**t tūc xp̄iani occulte acceden
tes: corpus illd̄ sāctissimū sic trūcatū: ⁊ mēbra alia deuo
rissime r̄colligētes: sepulture honorifice tradidit. **Q**uis
ergo sic durus erit corde: q̄ hec gustādo nō moueat: **C**ui

magna pro christi honore et caritate tollerare tormēta vi
debitur: quando huius sanctissimi martyris et crudelissi-
mas penas et inuictam patientiam cogitabit? **A**ccedam
ergo martyris huius exemplo imperterriti: ad Iesu chris-
ti principis nostri triumphum: ut desideratū cum illo cō-
sequi possimus brauiū: quā non ambulabim⁹ in tenebris:
sed habebimus lumen vite. **E**t dicam⁹ cū Hieronymo in
transitu suo ex hac vita: ut Eusebius ad Theodosiū scri-
psit: **Q**uētū inquit lucrum est mihi mori: quā deinceps vi-
uere meū est christus. **E**cce terrestris domus dissoluitur
ut alia nō manufacta succedat in celis. **E**cce quoniā mor-
tale vestimentū exuo: ut in eternum induar: hucusq; per-
egrinatus sum: iam redeo ad patriam. **E**cce brauiū capio
pro quo in agone cucurri. **E**cce portum attingo quem tā-
diu desiderauī desiderio. **E**cce vado de tenebris ad lucē:
de periculis ad securitatem: de inopia ad diuitias: de p-
lio ad victoriā: de tristitia ad gaudiū: de seruitute ad do-
miniū: de tēporali ad ppetuū: de fetore ad odorē suauis-
simum: hic cecus sum et illuminor: hic vulneratus sum et sa-
nor: hic semper cōtristatus sum et ecce iam letifico. **V**ere
hic viuens mortuus: et iam vere viuifico. **V**ita mundi:
non vita sed mors. **V**ita fallax: vita onusta tristitijs: vi-
ta umbratica: vita mendax. **N**unc flores et statim arefcis.
Vita puās vitā: vita fragil: quā quātomagis crescis tātomagis
decrefcis. **C**ū pl⁹ pcedis: pl⁹ ad mortē ppinā. **V**ita
plena laqueis: quāt in mōdo homines illaqueas: quot per
te iam sustinēt tormenta inferalia? **Q**uā beatissim⁹ quā tuas
cognoscit fallacias: quā beatissim⁹ qui de tuis non curat blan-
ditijs: quā beatissim⁹ qui te bene priuatus est. **M**ors dul-
cis et iocunda: veni soror mea: et amica mea: veni et ampli-
us noli tardare. **N**am tu suscepisti dominum meum. **E**rue
de carcere animam meam. **Q**uando veniam et apparebo
ante faciem dei mei: ut inhabitem in domo sua in longi-
tudine dierum p infinita secula seculorum **A**men.

Hierony.
Eusebius.
Theodosius